

Felhívás az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjaihoz.

I.

A közgyűlési tanácskozások tárgysorozatába felveendő szakkérdések alapszabályaink 17. §-ának i) pontja értelmében legkésőbb juniushó 1-ső napjáig bejelentendők. Van szerencsénk tehát az Országos Erdészeti Egyesület azon tagjait, kik a folyó évben M.-Szigeten megtartandó közgyűlésen, valamely szakkérdést tárgyalásra kívánnak kitűzni tiszteletteljesen felkérni, hogy erre vonatkozó javaslatukat az alulirt titkári hivatalhoz minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

Budapest, 1882. áprilishó 22-én.

II.

Az „Erdészeti Zsebnaptár“ 1882-dik évi első évfolyamának egész készlete elfogyván, sajnálattal kell tudatnunk t. szaktársainkkal, hogy további megrendeléseknek az új évfolyam elkészültéig a legjobb akarat mellett sem tehetünk eleget.

Az „Erdészeti Rendeleték Tára“-nak első évfolyamával azonban még mindig szolgálhatunk.

Budapest, 1882. áprilishó 22-én.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

Különfélék.

A földadószabályozás alkalmából készitendő erdőkataszter ügye, melynél az erdőbecslés főbb teendőivel, az országos bizottságban s ennek utazó küldöttségeiben való résztvétellel pénzügyminister ur mult évi december hóban az országos főerdőmestert, Bedő Albert ministeri tanácsost bizta meg, annyira haladtak, hogy az országos főerdőmester az egyes

kerületek részéről javaslatba hozott tiszta jövedelmi fokoza-
toknak előleges megállapítására vonatkozó tárgyalásokat az
illető kataszteri erdőbecslési felügyelőkkel jövő májushó 1-jén
megkezdendi, s azt kerületenként folytatni fogja, mi célból
az illető kerületi erdőbecslők sorszerint e tárgyalásra Buda-
pestre jönnek.

Irodalmi hir. Dietz Sándor urnak „Rügy- és levélkules
stb.“ czim alatt e lapok I. és II. füzetében közölt hasznos
kis munkája külön levonatban is megjelent. Kapható Kókay
Lajos könyvkereskedésében Budapesten. Ára 80 kr, az Országos
Erdészeti Egyesület tagjai azonban 40 krajczárért szerez-
hetik meg.

(H.) Erdei termékek forgalma az 1881-dik év második felében.

A földmivelési ministerium által kiadott „Közgazdasági Érte-
sítő“ ez évi 10. száma Magyarország összes árú forgalmáról
az 1881-dik év második felét illetőleg részletes kimutatást
tesz közzé, melyben az erdei termékek következő súlymeny-
nyiséggel és értékkel szerepelnek.

Tüzifa: behozatott 47.719.⁰⁹ métermázsa, 23.944 frt
értékkel; kivitett 291.938.⁴⁹ m. m. 192.330 frt értékkel;
kemény épület- és műfa: behozatott 14.146.²⁶ m. m.
39.077 frt értékkel; kivitett 418.781.⁸⁹ m. m. 1.036.920
frt értékkel; lág y épület- és műfa: behozatott 112.158.⁵⁵
m. m. 182.214 frt értékkel; kivitett 173.375.⁸⁶ m. m.
275.912 frt értékkel; fűrészelt faárú: behozatott 305.478.⁰⁷
m. m. 558.080 frt értékkel; kivitett 647.523.⁵⁴ m. m.
1.812.190 frt értékkel; donga: behozatott 2.631.⁵⁷ m. m.
15.903 frt értékkel; kivitett 1,539,640.⁴⁵ m. m. 7,729.982
frt értékkel; faszén: behozatott 6.269.³³ m. m. 13.229 frt
értékkel; kivitett 38.212.⁰⁶ m. m. 67.535 frt értékkel;
fűz vesszők: behozatott 12.⁶⁴ m. m. 200 frt értékkel;
kivitett 501.⁰⁷ m. m. 3.751 frt értékkel; cserzőkéreg;

behozott 32.668.⁶² m. m. 71.113 frt értékkel; kivitetett 150.876.⁸⁴ m. m. 595.511 frt értékkel; gubacs: behozott 3.611.⁴⁷ m. m. 45.374 frt értékkel; kivitetett 17.273.⁸⁴ m. m. 336.230 frt értékkel; vallonea: behozott 6.237.⁰⁵ m. m. 111.636 frt értékkel; kivitetett 67.⁶³ m. m. 1.600 frt értékkel; szömörce: (sumach) behozott 8.995.⁸³ m. m. 99.247 frt értékkel; kivitetett 4.280.⁰⁸ m. m. 36.130 frt értékkel; makk és hasonló erdei magvak: behozott 130.²⁴ m. m. 1.728 frt értékkel; kivitetett 387.⁶⁶ m. m. 2.419 kr értékkel; mogyoró: 304.⁶³ m. m. 13.597 frt értékkel; kivitetett 314.⁷⁶ m. m. 4.742 frt értékkel.

A behozatal értéke az elősorolt termékeknél összesen 1,173.322 frt, kivitel ellenben 12,095.252 forintot képvisel. Különbőség 10,921.930 frt.

A szénsavas mésznek a kétszikű fás növények törzsében való lerakódásáról, Dr. Molisch János a bécsi cs. akadémia egyik ülésében tanulmányt olvasott fel, melynek eredménye következő:

1. Nem csekély számú kétszikű fás növény törzsében szénsavas mész rakatik le, és pedig rendszeren a gesztben, vagy pedig oly helyeken, a hol a sejtek hasonló vegyi és természettani tulajdonságokkal bírnak, mint a gesztben. Ily helyek a geszt által bezárt bél, elhalt, változott színű hegyedési fa és ágcsonk.

2. A szénsavas mész főképen a fák edényeiben rakódik le, gyakran található azonban más részekben is.

3. Az edények és sejtek egészen kitöltetnek, annyira, hogy a hamuban megtalálhatjuk a szilárd magokat, melyek nem csak a sejtek üregének belső alakját, de felületükön a falak pontos lenyomatát is mutatják.

4. A lerakódás a belsejtekben és valószínűleg az edényekben és a belső fal felületén veszi kezdetét, és innen halad

az ür közepe felé. A midőn az edények és sejtek Co_3 Ca-t tartanak, akkor a sejtfaalak ásványtartalma, ha a belsejektől eltekintünk, nem feltűnő.

5. A szénsavas mész kristályos és néha concentrikus rétegeket mutat, sőt sugáros szövetet is találhatni. (Acer.)

6. Sajátságos, hogy a mész rendszeren az 1. alatt megjelölt helyeken fordul elő, a szijácsban pedig hiányzik, ezen jelenség valószínűleg összefügg a gesztnek azon tulajdonságával, hogy farostjai a vizet és az ebben oldott anyagokat igen csekély mértékben vezetik, a minék azután következménye az, hogy a Co_2 tartalma viz a gesztfát lassan haladja át. Azon idő alatt, míg a mészoldat a gesztben időzik, a folyadék hőmérséklete emelkedik, minek következtében a Co_2 az oldatból eltávozik, s mivel a vizet a Co_2 tartalom tette a szénsavas mész oldószerévé, ennek eltávolodtával oldóképessége megszűnván, a Co_3 Ca is lerakodik. (Oesterr. Bot. Zeitschr.) u. közli :

Dietz Sándor.

(T.) **Szeszgyártás fából.** Az „Oester. Landwirth. Wochenblatt“, s illetve a „Magyarföld“ című közgazdasági napilap szerint idővel a fa szeszgyártásra is előnnyel lesz felhasználható.

Ezen feltevés — mint mondja — nem pusztá kísérletezésre van alapítva, hanem tényleg üzemben is van már Galicziában egy gyár, melyet Ponz Adolf lovag saját szabadalmazott eljárása szerint rendezett be e célra.

A fát aprózó gépek segélyével előállított fűrészpor alakjában alkalmazzák, ezt a szabadalom tárgyát képező készülékekben vegyszerekkel fülesztik, a nyert czefrét seprű hozzáadásával erjesztik s végül a lepárlást szokott módon eszközlik.

Tüzelésre nemcsak hasábfá, hanem a gyártásnál nyert csekély értékű vagy épen értéktelen hulladék is felhasználható, melyet ezenkívül más módon pl. trágya gyanánt is lehet értékesíteni.

A fából nyert szeszmenyiség tekintetében tájékozásul a következő összehasonlító adatok szolgálnak. Egy métermázsa tengeriből, melynek ára 7 frt 50 kr s egy métermázsa rozsból, melynek ára 8 frt 27—27 liter, egy métermázsa 2 frt értékű burgonyából 10 liter s egy métermázsa fűrészporból, melynek értéke beleértve az előállítási költséget is összesen 37 kr, 8 liter szeszt állítottak elő. E szerint egy forint kukoricza értéknek 1·26, egy forint burgonyaértéknek 1·75 s egy forint faértéknek 8·50 forint szeszérték felel meg. Nincs kizárva egyébként, hogy idővel a fa szesztartalma még jobban lesz kiaknázható.

A fából való szeszgyártáshoz szükséges berendezési költségek azon okból, mert a faapritáshoz drága gőzgépek kellenek s a fülesztő készülékek a nagyobb nyomásnak megfelelően vörösrézbeli készitendők, körülbelül harmadfél akkora összegre mennek ugyan, mint a fennebb említett többi anyagokból való szeszgyártásnál szükséges befektetési kiadások, ezek azonban tetemesen alább szállhatnak, ha a gyártelep közelében fűrészmalomok vannak, melyek a szükséges fűrészport készen szolgáltatják.

Tekintve az elmondottakat az ipar ezen neme annál inkább figyelemre s felkarolásra méltó, mivel az fokozatos fejlesztés esetében még nagy mennyiségben lévő, nehezen vagy épen nem értékesíthető fakészleteinknek nem megvetendő kelendőséget biztosítana, s a mellett a szóban lévő iparágak is az áringadozásoknak s elemi csapásoknak sokkal kevésbé kitett nyers termelési anyag állna rendelkezésére, mint a minőt a szeszgyártásra eddig használt más termékek nyújtanak.

(T.) **Kenyér fakéregből.** Ugyancsak a „Magyarföld“ írja: Több fának különösen a fenyők kérge annyi keményítőt tartalmaz, hogy vízzel való dörzsölés által többet lehet belőle kivonni, mint a burgonyából. Az évelő növények gyökereiben

is annyi a keményítő, hogy ezeket valóban jól lehetne kenyérsütésre használni. Antenrith tanár a bükk és más terpentint nem tartalmazó fák kérgéből a következő módon tud izletes kenyeret előállítani.

Mindenekelőtt a hideg vízben oldható alkatrészek áztatás és főzés által eltávolítandók, ezután a fakéreg apróra feldarabolandó s miután kemenczében jól kiszárittatott megtörendő, mint a gabona. Az így előkészített kéregliszt izre nézve hasonlít a kukoriczaliszthez, azonban sohasem fehér. Egyezik a kukoriczaliszttel abban is, hogy élesztő vagy kovász nélkül meg nem kel. Legjobban használható e célra a kukoricza lisztből készült kovász, melylyel a liszt teljesen egyöntetű szivacsos kenyeret képez, mely a kukoriczakenyérhez hasonló izzel bír.

(T.) **Hamisított szarvasgomba.** Az ipar, mely oly sok csodálatos dolgot alkotott ujabban — írja az „Egyetértés“ — legutóbb a szarvasgomba utánzására adta magát. A szakács művészet ezen quintesszenciája és éltető szelleme — mint Brilat Savarin nevezé — óriási kelendőségnek örvend. Csak a Perigord szarvasgombából 1870-ben másfél millió kilogrammot fogyasztottak el Franciaországban, melynek ára több mint 15 millió frank volt.

Ily fogyasztás mellett azután érthető, ha a gombák különféle faját praeparálják oly módon, hogy azok mentől hasonlóbakká legyenek a szarvasgombához.

Különösen nagyban foglalkoznak ezzel Német- és Csehországban s például Karlsbad vidékén a nyári saison alatt különösen a *Cantharellus ciborius*, a *saccum arenarium* Corda nevű gombákat árulták a múlt nyáron szarvasgomba gyanánt.

Talán nem lenne háládatlan munka, ha azon erdő- s mezőgazdáink, kik szerét tehetik, szüztermesztmény áruba bocsátásával kísérlenék meg a versenyt ezen pseudo-championgyártókkal szemben.

A papiros nyirfa (*Betula papyracea*, angolul : Canoe birch) az Egyesült államok legéjszakibb részében diszlik, és Canada közepéig terjed el. Az ősfenyvesek ritkítása óta különösen az utolsó 40 év alatt, más nyirfélékkel s egyéb lombhullató fákkal magát mindenütt befészkel, és előbbi szórványos léte után jelenleg sok helyen terjedelmes állabokat képez, melyek ótalma alatt ujonnan tülevelü nemek kelnek ki. E nyirfának kérge, mely felette sima szivós és hajlékony könnyen lehámozható és több szétválható rétegekből áll.

Az erdők lakosai és látogatói azt számtalan hasznos czélokra fordítják. Az indiánok régóta könnyű csolnakokat készítenek belőle, melyeken a nagy tavakat és folyókat egyetlen egy lapát segítségével bejárják, mit Cooper érdekes regényeiben oly festőileg leír. A telepítvényesek kunyhóinak, széna- és gabnaboglyáinak, e kéreg vízhatlan fedelet szolgáltat. Mindenféle háztartási tárgyak készítésére: ponyvákra, vedrekre, skatulákra, edényekre, s effélékre használtatik fel. Vadászok, tanyájokat felütve, néhány percz alatt lenyúznak néhány fát. Ha úriasan lakomázni akarnak, rögtön kész a tiszta abrosz, szervéták, tálak, tányérok, csészék, kanalak, mind ezen könnyen vágható és idomítható anyagból. Ezen tárgyakat, összecsavarva, estére fáklyáknak vagy gyertyáknak használhatják. Eső ellen mindjárt megvan a sátor, esernyő avagy köpönyeg. A friss forrásvíz semmi más edényből nem izlik oly jó, mint egy ilyen nyirfakéregből tekert kezdetleges pohárból. Kellő gonddal kávé, sőt burgonyát is lehet főzni ily edényekben. Kár hogy ezen jeles fa, mely sokkal hosszabb életű és nagyobb növésű mint a mi nyirfáink (1 méter átmérőjű és 22 méter magasságu példányok nem ritkák) s melynek felvidéki éghajlatunk bizonyosan megfelelné, még nálunk egészen ismeretlen.

Mesterséges épületfa. S. W. Hamilton, Kansas államban, mesterséges épületfát készít, „szalmából!“. Mi módon

csinálja, még titok, de azt állítják, hogy az ezen anyagból előállított mindenféle nagyságú deszka s efféle, tökéletesen vízhatlan; a szegeket úgy tartja mint akármely más fa, és szépen politirozható. Színe ezen mesterséges fának hasonlít a tölgyfához; súlya nagyobb mint a jól szárított fekete diófá-é.

Molitor A.

(T.) A kéménykormot porrá tört állapotban a fiatal hajtásokra hintve, sikerrel lehet használni a földi bolhák s levéltetvek elleni óvszerül.

Magyarosodunk. „Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán megengedem, hogy szent-annai ifjabb Alman András, zsarnóczai erdőmester vezetéknevét — magyar nemessége és fentebbi előnevének épségben tartása mellett — „Almásy“-ra átváltoztathassa.

Kelt Bécsben, 1882. évi áprilishó 11-én.

Ferencz József, s. k.

B. Orczy Béla, s. k.“

Éljen!

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1882. évi márczius hóban.)

Befizetés.	frt.	Befizetés.	frt.
Báró Bánffy Dezső, föld- birtokos	6. ⁴⁰	Dékani Ernő, m. k. erdő- becslő	8
Bidló János, körerdész	8	Dobsina város	3. ⁷⁰
Bazin város	2. ⁶⁰	Dávid János, erdőmesteri segéd	3. ⁰⁶
Borsos István, erdőbiró	8	Eleméry Aurél, jószág- felügyelő	4. ⁶⁰
Gróf Bánffy Béla, föld- birtokos	10	Frank Lajos, főhercegi erdész	9. ⁰⁶
Bitzy János, erdőmester	3. ⁰⁶	Grossmann S.	28. ⁸⁰
Csik Gyula, urad. főerd.	27		
Csáthy Károly	3. ⁸⁰		